

IZVOARELE

Ziar de interes local al Primăriei Orașului Borssec

FONTANA BORSEC: UN EXEMPLU DE BUNĂ PRACTICĂ

foto: statiuneaborssec.ro

Acest centru reprezintă un exemplu de bună practică în dezvoltarea turismului balnear și furnizarea de servicii de înaltă calitate - au afirmat participanții la conferința de balneologie desfășurată sâmbătă la Fontana Spa&Balneo Borssec. Evenimentul a fost organizat de către Asociația Balneologică din România în parteneriat cu Fontana și Primăria Orașului Borssec. În cadrul conferinței a avut loc și deschiderea unei expoziții de istorie locală.

„Scopul principal al acestor conferințe științifice este de a atrage atenția asupra colegilor noștri care lucrează cu pasiune în domeniul balneologiei, depun eforturi constante pentru dezvoltarea acestei ramuri” - a subliniat în discursul său de deschidere dr. Gabriela Dogaru, președintele filialei din Cluj al Asociației Balneologice din România. Ea a vorbit despre provocările pe care stațiunea Borssec le-a avut de

înfruntat în procesul de dezvoltare a complexului balnear. „Din aceste motive consider important să subliniez că Fontana reprezintă un exemplu de bună practică în dezvoltarea turismului balnear și furnizarea de servicii de înaltă calitate.” Dogaru și-a exprimat speranța că, în viitor, România va acorda aceeași prioritate balneologiei ca și Uniunea Europeană.

Tamara Proca Ana, direc-

torul general Fontana Spa&Balneo Borssec a vorbit despre faptul că Borssec este de mulți ani cel mai puternic brand al României în ceea ce privește apele minerale. „Acest nume are o importanță extraordinară în economia românească, și sperăm că în viitor va juca un rol semnificativ și în turismul balnear din România” - a afirmat directorul.

(continuare pe pagina 2.)

NE-AM ÎMPRUMUTAT
PENTRU A SPRIJINI
DEZVOLTAREA

PAGINA 2

foto: facebook.com/primariaborssec

1 OCTOMBRIE,
ZIUA INTERNAȚIONALĂ
A PERSOANELOR
VÂRSTNICE

PAGINA 3

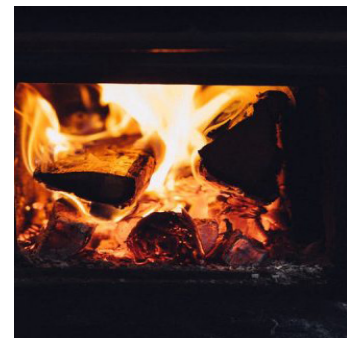

foto: statiuneaborssec.ro

DE LUNI,
9 OCTOMBRIE, SE
POT DEPU
CERERILE
PENTRU AJUTORUL
DE ÎNCĂLZIRE

PAGINA 4

(continuare de pe pagina 1.)

Partea de deschidere a conferinței a fost încheiată de dr. Nistor Gabriela, președintele consiliului de administrație al Fontana Spa & Balneo, care a prezentat în câteva cuvinte istoria balneologică a stațiunii

Borsec.

În cadrul evenimentului, au avut loc mai multe prelegeri. Cotrigășanu Cristina-Elena, angajata biroului local de turism, a examinat trecutul turistic al stațiunii bal-

neare, în timp ce dr. Szabó Francisca, medicul specialist de recuperare al centrului Fontana, a prezentat oferta balneologică a stațiunii Borsec. Dr. Gabriela Dogaru a prezentat proiectul BalneoMap, implementat de Clusterul Regional Balneoturistic Transilvania. Proiectul, prezentat anul trecut în noiembrie, a inclus cartografierea surselor regionale de apă minerală și o campanie de conștientizare la nivelul comunităților cu privire la beneficiile utilizării apelor minerale și mofetelor. În rândul vorbitorilor s-a numărat și dr. Yuliya Manolaki, medic specialist în reabilitare, care a vorbit despre efectele benefice ale apelor minerale și a mofetelor.

În continuarea conferinței, a fost deschisă expoziția de istorie locală intitulată „Cultura balneară și turismul medical în Borsec”. Materialul informativ pentru expoziție a fost realizat de cercetătorii locali Farkas Aladár și Pethő Csongor, iar grafica și producția au fost asigurate de Agenția de Publicitate Creative din Miercurea Ciuc.

Rédai Botond

NE-AM ÎMPRUMUTAT PENTRU A SPRIJINI DEZVOLTAREA

Primăria orașului Borsec a fost nevoită să contracteze un împrumut pentru a asigura buna desfășurare a lucrărilor de construcție care fac parte din proiectul integrat de dezvoltare a orașului. Decizia a fost determinată de mai multe motive, inclusiv creșterea semnificativă a contribuției proprii necesare și întârzierile în plățile venite de la ministerul de resort.

Proiectele de investiții finanțate din surse europene și guvernamentale necesită contribuții proprii din ce în ce mai mari din partea autorităților locale, ceea ce face ca împrumuturile să devină tot mai necesare. Fără aceste împrumuturi, localitățile riscă să piardă oportunități irecuperabile. În această privință, în luna mai, a fost organizată o conferință la Miercurea Ciuc, la care au participat autoritățile locale din Ținutul Secuiesc, și majoritatea au confirmat că vor apela la împrumuturi.

„Borsec nu a fost o excepție în această privință” - a declarat primarul Mik József. Acesta a subliniat că au existat mai multe motive pentru care s-a luat această decizie. Pe de o parte, proiectul integrat de dezvoltare în valoare de 43 de milioane de lei trebuie finalizat până la sfârșitul acestui an. Acest proiect implică renovarea completă a

clădirilor Liceului Tehnologic Zimmethausen și a vechii case de cultură, construirea de locuințe sociale, dezvoltarea a 4 kilometri de drumuri noi și reabilitarea a 22 de metri pătrați de spații publice. Finanțarea asigurată din fonduri europene pentru acest proiect este de 25 de milioane de lei, dar plata acestor fonduri este în întârziere. „Nu putem spune constructorilor că vor primi banii ulterior, dar să lucreze acum. Mai degrabă îi plătim acum, iar suma alocată va fi primită ulterior” - a subliniat edilul.

De asemenea, s-a luat în considerare și faptul că, fără împrumut, nu ar fi existat posibilitatea de a efectua alte investiții în viitorul apropiat, în afara proiectului de dezvoltare integrată. „Prin intermediul împrumutului, putem alocă resursele eliberate pentru alte proiecte. Printre acestea se numără renovarea izvoarelor de apă minerală, continuarea izolării blocurilor de locuințe, reabilitarea trotuarelor și altele.”

Primăria orașului Borsec a contractat un împrumut total de 12 milioane de lei. Dintre aceștia, 2 milioane de lei au fost împrumutați de la Trezoreria Statului, pe o perioadă de 5 ani, și 10 milioane de lei de la o bancă comercială, pe o perioadă de 10

ani. La aceste sume se adaugă și împrumutul contractat pentru construirea Fontana Spa&Balneo, care va expira în 2025, pentru care suma rămasă de plătit este de 2,6 milioane de lei. „În prezent, rata anuală de rambursare pentru cele trei împrumuturi este de 3 milioane de lei, iar această sumă va scădea în următorii ani.”

Primarul a subliniat faptul că primăria are un venit anual de peste 15 milioane de lei, cheltuielile de funcționare ridicându-se la 7 milioane de lei. Astfel rămâne o sumă de aproape 8 milioane de lei, care, pe de o parte, poate acoperi rambursarea împrumuturilor, iar în același timp asigură fonduri pentru efectuarea altor investiții. „Pentru mulți, un astfel de împrumut poate părea înfricoșător. În acest moment, rata noastră de îndatorare este de 24%, ceea ce nu este un procent foarte mare. Trebuie să avem în vedere faptul că contribuțiile proprii, precum și costurile de realizare a proiectelor au crescut, și acesta nu este doar o problemă locală. Puține sunt primăriile care nu au fost nevoite să apeleze la împrumuturi. Cred că, în comparație cu alte orașe, suntem într-o poziție bună, chiar și cu împrumuturile” - a declarat Mik József.

Rédai Botond

1 OCTOMBRIE, ZIUĂ INTERNAȚIONALĂ A PERSOANELOR VÂRSTNICE

1 octombrie, Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice, a fost un moment impresionant în viața orașului nostru. Ziua a fost marcată de momente de bucurie și emoționante, iar noi ne-am înclinat cu profund respect în fața generațiilor mai în vârstă. Evenimentul a fost cu o sală plină, unde am sărbătorit cu persoanele comunității noastre și am creat amintiri care vor rămâne cu noi pentru totdeauna.

Stimați distinși seniori!

A fost o mare plăcere și o onoare pentru noi să luăm parte la celebrarea Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice. Această zi a fost dedicată celor care au adus înțelepciune, experiență și umanitate lumii noastre în timpul vieții lor.

Pe măsură ce timpul trece, dumneavoastră sunteți cei care purtați experiențele valoroase ale trecutului și de la care putem în-

văța. Viața este plină de provocări și bucurii, iar experiențele dumneavoastră ne pot ajuta în această călătorie.

Ziua Internațională a persoanelor în vârstă ne reamintește că trebuie să tratăm generațiile mai în vârstă cu demnitate și respect. Ele sunt cele care au construit generații de-a lungul unor vieți lungi și au contribuit la dezvoltarea lumii.

Vă mulțumim pentru tot ceea ce faceți și faceți bine în fiecare zi. Astăzi am sărbătorit cu bucurie trecutul, prezentul și viitorul în care continuați să ne îmbogățiți comunitatea cu înțelepciunea și experiența voastră.

În cadrul evenimentului atât eu, cât și domnul primar al orașului Borsec, am luat cuvântul, dar poate că cele mai memorabile momente au fost poeziile de bun venit ale doamnei Sarpatki Ági "Iubește-i pe cei bătrâni" și ale elevei Berszan Barbara, care i-au emoționat profund pe toți cei prezenți.

Cu toate acestea, punctul culminant al după-amiezii a fost reprezentat de Ferenc Oláh și orchestra sa, precum și de Orotvai Komák, care au adus zâmbete pe fețe și lacrimi în ochi cu interpretările lor entuziaste și spectacolele lor distractive.

A fost o experiență specială când am felicitat-o pe doamna Szócs Vilma, cel mai în vârstă cetățean al orașului nostru, în vârstă de 98 de ani, la ea acasă, împreună cu domnul primar, Mik József. Dânsa este întruchiparea înțelepciunii și a experienței, iar primirea ei plină de dragoste ne-a atins inimile tuturor.

Adresăm gânduri de recunoștință față de primăria orașului Borsec și față de organizatorii evenimentului, precum și față de toți cei care au participat la această după-amiază de neuitat. Ziua Internațională a Persoanelor Vârstnice ne-a reamintit că generațiile mai în vârstă sunt o comoară în comunitățile noastre și că merită să facem tot ce putem pentru a ne asigura că acestea pot trăi în demnitate.

Fie ca această zi să fie o zi de recunoaștere și de iubire pentru dumneavoastră.

Vă dorim o Zi Internațională a Persoanelor Vârstnice fericită tuturor celor care au o vârstă respectabilă și care cîntesc aceste rânduri sau care au participat la evenimente, nu numai aici, ci și în întreaga lume.

Vă mulțumim tuturor pentru oportunitatea de a sărbători împreună persoanele în vârstă și pentru unitatea comunității.

Moșneag Ilona

HOTĂRĂRI ALE CONSILIULUI LOCAL LUNA AUGUST ȘI SEPTEMBRIE

La cererea d-lui Harbuz Sergiu a fost aprobat planul urbanistic zonal pentru construirea unei case de vacanță.

Au fost aprobate mai multe hotărâri cu privire la rectificarea bugetului local.

A fost acceptată cererea depusă de către domnișoara Kis Timea referitor la preluarea terenului atribuit pentru construirea unei locuințe.

Pe baza legii 15/2003, a fost aprobat atribuirea unui teren pentru construirea unei case familiale către Moșneag Szidónia.

5. Pentru următorul trimestru a fost ales ca președinte de ședință domnul

Márkos Sándor.

6. A fost avizat favorabil trecerea în domeniul privat al orașului a unui imobil, teren intravilan, și intabularea acestuia aflat pe bulevardul 7- Izvoare, nr cadastral 327/1, CF 50969.

7. Prin hotărârea nr.105/2023 a fost aprobată execuția bugetelor pe trimestrul III al anului 2023.

8. Actualizarea cheltuielilor necesare privind proiectele în derulare prin POR/2018/13/13.1/1/7 – Axa prioritară 13:

1. Restaurare și consolidare clădire casa de cultură în stațiunea turistică Borsec;

2. Reabilitarea și construire drumuri de acces, reamenajare terenuri și zone verzi;

3. Demolare clădiri și construirea locuințelor sociale noi;

4. Reabilitare, modernizare și dotare Liceul Tehnologic Zimmethausen ” orașul Borsec.

9. S-a hotărât scoaterea la licitație a 921,46 m3 masă lemnoasă provenită din producția anului 2023 cu prețuri de pornire variate între 135 și 155 lei/m3.

10. A fost aprobată decontarea navei cadrelor didactice în valoare de 3004,00 lei.

Szócs Noémi

STARE. MIȘCARE. UN MOD DE VIAȚĂ. PENTRU CITITORII MAI ÎN VÂRSTĂ (50+)

Unele dintre conceptele de activitate fizică pot părea necunoscute cititorilor, dar aş dori să vă ofer câteva rânduri despre ele şi despre ceea ce facem noi.

Fitness

În primul rând, înseamnă armonie funcţională fizică şi psihologică optimă şi adaptabilitate socială, performanţă fizică şi psihică optimă, sinonimă cu sănătatea.

Aerobic

Activitatea aerobică este un antrenament de intensitate uşoară până la moderată, în care organismul obţine energie în principal din descompunerea carbohidraţilor şi, în cazul unui exerciţiu prelungit, a grăsimilor în prezenţa oxigenului. În timpul exerciţiilor fizice, absorbţia şi utilizarea oxigenului de către organism sunt în echi-

libru, ceea ce asigură că organismul poate lucra în mod economic. De aici şi termenul generic de aerobic, care se referă la un grup de mişcări care îmbunătăţesc condiţia fizică generală, dezvoltă condiţia fizică generală şi pot fi executate pe muzică într-un cadru de grup, în care corpul primeşte o sarcină aerobică în timpul exerciţiului.

Fitness aerobic

1. fitness activ, distractiv, recreativ
2. o formă de exerciţii fizice efectuate pe muzică şi conduse de un antrenor
3. este o serie de exerciţii care lucrează grupele mari de muşchi ale corpului (întărire, întindere)

Scopul grupului nostru este de a ne reîmprospăta şi de a ne menţine sănătatea. Sarcina noastră este de a creşte şi de a dezvolta rezistenţa corpului nostru.

În acest sens, în fiecare joi după-amiază, între orele 17:00 şi 18:00, în sala mare a Casei de Cultură din Borsecul de Jos, aşteptăm doamnele şi domnii care au împlinit vârsta de 50 de ani şi care doresc să participe la această formă de exerciţiu.

Bartos Betty

DE LUNI, 9 OCTOMBRIE, SE POT DEPUNE CERERILE PENTRU AJUTORUL DE ÎNCĂLZIRE

Consumatorii vulnerabili, care vor să beneficieze de ajutor de încălzire în acest an, pot depune cererea şi documentele necesare până la data de 20 noiembrie.

Termenul de depunere pentru 5 luni este 20 noiembrie 2023. Mai jos vă redăm cele mai importante informaţii pentru a putea depune documentaţia necesară.

Venitul mediu net lunar până la care se acordă ajutorul pentru încălzire este de: 1.386 lei/persoană, în cazul familiei, 2.053 lei, în cazul persoanei singure.

ACTE NECESARE ÎN VEDEREA DEPUNERII DOSARULUI:

1. Cerere şi declaraţie pe proprie răspundere pentru acordarea ajutorului pentru încălzirea locuinţei - formulare tip (se poate solicita la sediul Primăriei – Biroul Asistenţă Socială)

2. Copie după actele de identitate pentru toţi membrii familiei;

3. Certificate de naştere pentru copii minori sub 14 ani;

4. Acte din care să rezulte calitatea titularului cererii faţă de locuinţa pentru care solicită ajutorul:

- proprietar: copie contract de vânzare

- cumpărare, extras de carte funciară;

- chirie: contract de închiriere valabil la data depunerii;

- împuternicire din partea proprietarului locuinţei sau a titularului contractului de închiriere (contract de comodat înregistrat la organele competente)

5. Acte doveditoare privind veniturile nete lunare realizate de către membrii familiei în luna anterioară depunerii cererii

6. Certificat de stare materială (eliberată de Primărie

7. Dovada deţinere autoturism/motocicletă (Taxe impozite Borsec)-carte de identitate pentru cei care deţin

8. Adeverinţă fiscală.

LISTA BUNURILOR CE CONDUC LA EXCLUDEREA ACORDĂRII AJUTORULUI PENTRU ÎNCĂLZIREA LOCUINŢEI

Bunuri imobile

- Clădiri sau spaţii locative, altele decât locuinţa de domiciliu;

- Terenuri de împrejmuire a locuinţei şi curtea aferentă şi alte terenuri intravilane care depăşesc 1.000 mp în zona urbană şi 2.000 mp în zona rurală .

Bunuri mobile, aflate în stare de funcţionare

- Autoturism şi/sau motocicletă cu o vechime mai mică de 10 ani;

- Două sau mai multe autoturisme şi/sau motociclete cu o vechime mai mare de 10 ani.

- Autovehicule: autoutilitare, autocamioane de orice fel cu sau fără remorci, rulote, autobuze, microbuze;

- Şalupe, bărci cu motor

- Utilaje agricole: utilaje de prelucrare agricolă

- Utilaje de prelucrat lemnul

- Depozite bancare cu valoare de peste 3.000 lei

- Suprafeţe de teren, animale şi păsări a căror valoare netă de producţie anuală depăşeşte suma de 1.000 euro pentru persoana singură, respectiv suma de 2.500 euro pentru familie

Pentru informaţii suplimentare vă puteţi adresa biroului de asistenţă socială la numerele de telefon 0266 337 001 sau 0723 570 005 (Szöcs Ágnes).

Rédai Botond

BORSECUL POATE FI VIZITAT ȘI VIRTUAL, 2023

La câteva luni de la continuarea demarării acțiunilor de digitalizare a obiectivelor și traseelor turistice din Borsec, proiectul a ajuns, cu succes, la final. În anul 2023, două proiecte au fost câștigate în acest scop de către Fundația Pro Borsec în parteneriat cu Primăria Borsec, ambele fiind finanțate de către Consiliul Județean Harghita.

Proiectul intitulat **Digitalizarea traseelor turistice din Borsecul de Sus și împrejurimi** a fost finanțat cu suma de 12000 lei și cuprinde digitalizarea a 6 trasee turistice montane, iar proiectul **Digitalizarea traseelor cicloturistice din stațiunea Borsec** a fost finanțat cu suma de 10000 lei și cuprinde digitalizarea a 4 trasee cicloturistice și reamenajarea acestora cu indicatoare, aportul propriu al fundației la aceste două

proiecte fiind de 2540 lei.

Adresăm mulțumiri Consiliului Județean Harghita, care susține constant acțiunile de dezvoltare ale stațiunii Borsec, în special în domeniul turismului. Traseele digitalizate pot fi accesate de pe pagina de internet a primăriei: www.statiuneaborsec.ro

Cotrigășanu Cristina-Elena

ISTORIA BORSECULUI

PRIN PRISMA ZIARULUI ÎNFORMAȚIA HARGHITEI DIN ANUL 1981

La conducerea orașului s-a aflat primarul Vasile **Moșneag** și viceprimarul **Kurkó Árpád**. Au continuat construirea de apartamente noi. S-a terminat blocul cu 20 de apartamente și este în curs de construcție blocul D cu 8 apartamente, Blocul E cu 13 apartamente și blocul F cu 16 apartamente. La parterul acestora vor fi spații comerciale (800 m²). S-a extins centrala termică de pe str. Carpați cu o hală și au montat un nou cazan de 3 Gkal. Mica întreprindere "Legea 7 din 1971" de pe lângă Consiliul Popular a avut echipe de construcții, atelier de tâmplărie, de binale, de obiecte artizanale din piele, mașină de tăiat lemne de foc, la seră au cultivat și legume timpurii, atelier de reparat lăzi pentru Apemin. Au lucrat 70 de oameni.

Fabrica Apemin (director Kosztándi Eugen, inginer șef Lidia **Rugină**, contabil șef Tiberiu **Carabiber**) a sărbătorit 175 de ani de existență. A avut loc o sedință festivă, expoziție în Clubul Apemin, spectacol în sala Cinema, susținut de formația **Ghiocelul** din Gheorgheni. Noua secție de îmbuteliere a răcoritoarelor a trecut la sortimente noi: Quiq-Cola, Bitter. Au primit 30 de izoterme a câte 16 tone pentru transportul apei și pe timp de iarnă.

I.B.C. sub conducerea directorului

C-tin Vodă a terminat reparația capitală la restaurantul Făget, care are o capacitate de 150 locuri și 20 locuri la barul de zi. A fost remobilat cu mobilier nou. La gospodăria anexă au făcut extindere. Numărul porcilor a ajuns la 300 de capete. Au construit și un grajd pentru 8 cai. Au primit jocuri mecanice. Agenția de turism a organizat 60 de acțiuni la care au participat 2.500 de oameni. Au schimbat numele la bufetul *Stâna din Călimani* în *Popasul Creanga*.

Pe terasa Casei de Cultură au montat mese de șah. În afara expunerilor și audițiilor muzicale au organizat spectacole. Au primit formații profesionale din Arad, Gheorgheni, Tg-Mureș etc. Au organizat ediția a 6-a a Festivalului "Cântă izvoarele" la care au participat formații din județele Mureș, Neamț și Harghita. Au participat la Festivalul Național "Cântarea României". S-a evidențiat formația de muzică ușoară **Northon** și **Falati** Ioan, respectiv **Kiss Veronika**, echipa de păpuși.

Activități sportive-turistice s-au desfășurat sub egida Daciadei. Echipa de fotbal **Făgetul** Borsec a participat în campionatul județean cu rezultate mediocre. Portarul Ferencz **Márton** a fost transferat la Viitorul Gheorgheni de divizia B., iar juniorul **Puskás** la Mureșul Toplița (div. C.).

Consiliul Județean al Sindicatelor a organizat la Borsec *Raliul montan* pe schiuri, la care au participat 18 echipe. Concursul a fost câștigat de echipa fabricii Apemin. La concursurile de schi s-au remarcat **Molnár Béla**, care la Izvorul Mureșului, s-a clasat pe locul 2 la Cupa U.T.C., iar **Szőcs Gábor** la Lacu-Roșu a terminat pe locul 3 la proba de slalom special. La popicarie s-a organizat un concurs de popice, la Clubul Tineretului s-a jucat tenis de masă. Echipa de gimnastică (băieți) s-a clasat pe locul 3 la concursul județean de gimnastică de la Bălan. **Puskás** Hajnal și **Becze** László au participat la o drumeție pe schiuri la Bilbor. **Horvath** Gh. și **Siklódi** Ladislau au participat la dezlegări de enigme șahistice. Borsecul a organizat faza zonală a "Cupei Előre" la handbal.

La cariera de travertin au lucrat 52 de persoane, cea de travertin a aparținut întreprinderii **Marmura** din București, iar cea de calcar la I.P.I.C.C.F. atelier Borsec.

Filiala Casei Pionierilor și Șoimilor patriei din Borsec a avut cerc de creație literară, unde s-au evidențiat Mariana **Bilț** și Daniela **Blaga**. Cea din urmă a publicat și o poezie, intitulată "Să fie pace".

Farkas Aladár

PROFILUL DE TRATAMENT AL STAȚIUNII ȘI IZVOARELE MINERALE FOLOSITE ÎN CURA INTERNĂ

Dintr-o lucrare a Institutului de Balneologie București în colaborare cu medicii balneologi ai stațiunii Borsec reiese că Borsecul prezintă "o gamă largă și eficientă de indicații terapeutice într-o serie de boli".

Pe primul loc se situează "bolile aparatului cardiovascular și în special hipertensiunea arterială în primele stadii". Apa Izvorului nr. 5 (László) a avut un procentaj de 85-90% de ameliorare.

În tratarea bolilor *endocrine* (bolile glandei tiroide) apa izvorului nr. 10 (Kossuth) și 13 (Pierre Curie) au asigurat un procentaj de ameliorare de 79%.

În afecțiunile *aparaturii digestive*, în special ale stomacului (gastrite hipo și ana-

cide) și în afecțiuni ale căilor hepato-biliare s-au folosit izvoarele nr. 6 (Lázár) și nr. 10 (Kossuth) cu un procent de vindecare de 93%.

În tratarea bolilor de *nutriție și de metabolism*, în special a *diabetului zaharat compensat* s-a folosit cu eficiență maximă apa izvoarelor nr. 3 (Boldizsár) și nr. 5.

În afecțiunile *reumatismale* cele mai eficiente erau izvoarele nr. 3 și nr. 5., iar în afecțiunile *dermatologice* izvoarele nr. 6 și nr. 10. Procentajul de ameliorare a fost de 54%, respectiv de 46%.

Începând cu anul 1987, medicii și I.B.C. Borsec au introdus *cataplasmele* cu nămol de turbă, foarte eficiente în tratamentul

afecțiunilor reumatismale. Au preconizat ca din 1988 să înceapă și tratamente cu împachetări de nămol care au influență în afecțiunile *ginecologice*.

În 1986, Institutul de Medicină și de Farmacie din București, chimist Gheorghievici **Sanda**, dr. Valeria **Bîrcă** medic principal de specialitate și dr. V. **Hoancă** medic primar de specialitate au certificat turba din Borsec, ca fiind "bine descompusă, suficient hidratată, poate fi folosită în scop terapeutic în cura externă. În compoziția globală se găsesc 16,292 mg. substanțe volatile și 14,505% substanțe minerale (calciu, magneziu și carbon), Ph 6,5.

Farkas Aladár

POVEȘTI DIN TRECUT

Vila Szini 1905

Dr. János Színi a fost unul dintre cei mai importanți medici din Gheorgheni. A fost respectat și recunoscut în tot județul Ciuc, dar mai ales în Gheorgheni și la Borsec. S-a născut în data de 27 septembrie 1859 în Albiș și și-a terminat studiile secundare la Liceul Reformat Bethlen din Aiud. A obținut diploma de medic la Facultatea de Medicină a Universității de Științe Ferenc József din Cluj, în anul 1885. În iunie 1885, a depus o cerere pentru o bursă la Catedra de Medicină Chirurgicală a Universității din Cluj-Napoca, unde a fost bursier. La 5

noiembrie 1886, absolvă ca student al profesorului József Brandt, profesor de chirurgie. La 22 noiembrie 1886, este ales profesor asistent la Catedra de Dermatologie și Chirurgie Bucală pentru doi ani. Dr. Ede Geber, șeful institutului, îl descrie ca fiind un medic educat și ambițios, "care a dat dovadă de o pregătire excelentă în sistemul practic al medicinei, în special în chirurgie, dar care, cu toate acestea, se străduiește cu sârguință să își continue pregătirea", scrie acesta. După absolvirea facultății de medicină, a fost un bun asistent al lui

Purjesz, un nobil profesor de medicină internă din Cluj. Avea o carieră în față, dar a ales Ținutul Secuiesc în locul universității. În mai 1887, a fost numit medic districtual în districtul Orba, cu un salariu de 400 de forinți pe an și o indemnizație de călătorie de 150 de forinți (în jurul anului 1903, salariul său era deja de 2.400 de coroane).

Cu toate acestea, din mai 1887 s-a stabilit în satul Lăzarea ca medic de circumscripție, apoi a devenit medic de stațiune balneară în Borsec și aici a cunoscut-o pe fiica adoptivă a lui Ignác Bartalis, directorul de atunci al stațiunii balneare, Karolina Cserny, cu care s-a căsătorit în data de 8 ianuarie 1888. În Borsec, îl găsim pe János Színi Szilvási ca medic balnear alături de bătrânul János Szilvási. Dr. János Színi a fost pentru o lungă perioadă de timp președintele faimoasei proprietăți publice din Borsec (din 1898) și în această calitate a reprezentat întotdeauna dezinteresat interesele așezării și, ca atare, a contribuit la dezvoltarea Borsecului. În două lucrări mai mici și o lucrare mai mare, el își descrie activitatea:

Descrierea contractului de închiriere Stațiunea Borsec, 1902.

Un raport al Societății Băilor Borsec în 1914.

Un raport privind contractul de închiriere a Băilor Borsec, 1922.

(continuare pe pagina 7.)

(continuare de pe pagina 6.)

Din 1909 a lucrat și ca medic de cale ferată. În decembrie 1917 a fost numit medic-șef onorific al județului, iar în aprilie 1923 s-a pensionat. A murit la 28 aprilie 1932 la Lăzarea. János Szini a muncit conștiincios și cu mare dragoste pentru munca sa de medic de circumscripție în Gheorgheni timp de 36 de ani. În necrologul scris cu căldură la moartea sa, scria: "A coborât cu oboseală din carul medical accidentat pe care a străbătut timp de aproape jumătate de secol drumurile pietruite din colțurile satelor îndepărtate". Copiii săi au fost Lajos Szini, scriitor, János Szini, director al fabricii de automobile Daimler din Budapesta, Ferenc Szini, proprietar de terenuri, și István Szini, inginer mecanic la Budapesta.

BUKARESTI LAPOK, Volumul XXXVIII, Numărul

100, duminică, 1 mai 1932

INFORMAȚIA HARGHITEL, VOLUMUL IV 192

(1077) NUMĂRUL 14 AUGUST 1971, 3 pagini.

1913 Aug.

Un accident mortal de automobil a avut loc ieri după-amiază în apropiere de Borsecul de Jos. Dr. János Szini, medicul șef al județului Ciuc, era în mașina sa, iar în mașină se aflau cei doi fii ai săi, Ferenc și János, cel din urmă conducând mașina. Trebuie să precizez că János Szini obținuse o diplomă de șofer de la Berlin. Întorcându-se de pe șoseaua Borsecului de Jos, au intrat pe un pod, pe care i-a întâmpinat un

Landauer. Oamenii care așteptau pe pod au sărit speriați de previzibila coliziune și, în agitație, un bătrân cerșetor orb de 60 de ani a sărit în fața mașinii, care l-a ucis într-o clipă.

Nefericitul a fost ucis pe loc, iar alte două persoane au fost lovite de mașină, ambele fiind rănite periculos. Autoritățile au demarat o anchetă riguroasă.

În urmă cu două săptămâni, dar abia acum se știe, a avut loc un accident de mașină cu fugă de la locul accidentului, în apropiere de stațiunea Borsec unde fiul doctorului János Szini, un medic avocat, se afla într-un automobil împreună cu mai mulți însoțitori și a pornit mașina pe drumul sinuos de munte, deși nu era priceput în a o conduce. Într-o curbă, mașina a dat peste vechiul muzician din Borsec, Misi Rupka. Tânărul Szini a fost foarte șocat și,

în jena sa, nu a putut nici să oprească, nici să controleze mașina, care a continuat să meargă mai departe și a lovit alți doi băieți. În cele din urmă, cu mare dificultate, mașina a putut fi oprită. Bătrânul Misi Rupka era încă în viață când s-au grăbit să ajungă la el, dar tatăl a șase copii a suferit timp de o jumătate de zi și a murit. Cei doi băieți au fost duși la spitalul public din Miercurea Ciuc, unde unuia a trebuit să i se taie brațul și celui alt piciorul. Ce s-a întâmplat cu avocatul care conducea mașina nu este menționat în raportul cu două săptămâni întârziere.

Victimă a unei mașini scăpate de sub control.

Un raport din Odorheiu Secuiesc spune că fiul doctorului János Szini, avocat și medic din Ditrău, a plecat recent de la casa lor de vacanță de lângă Borsec cu mașina medicului veterinar David din Odorheiu Secuiesc, împreună cu un grup de prieteni. Băiatul nu se pricepea prea bine la condus, iar mașina l-a lovit într-o curbă pe muzicianul Misi Rupka din Borsec. Avocatul nu a reușit să oprească mașina și aceasta, scăpată de sub control, a mai călcat alți doi băieți secui. Bătrânul muzician - care are șase copii - a murit din cauza rănilor suferite, în timp ce cei doi băieți - care au suferit și ei răni grave - sunt tratați la spitalul din Miercurea Ciuc.

O anchetă a fost demarată.

Traducere după: Pethő Csongor

ZIUA INTERNAȚIONALĂ A ANIMALELOR

Ziua internațională a animalelor ("World Animal Day") este marcată, anual, la data de 4 octombrie, cu scopul de a promova drepturile și bunăstarea tuturor animalelor, fie ele cu stăpân sau fără, sălbatice sau domestice, potrivit worldanimalday.org.uk.

Ziua internațională a animalelor este cu atât mai importantă cu cât experții în biodiversitate și protecția mediului trag numeroase semnale legate de situația actuală a animalelor. În septembrie 2023, a fost publicat un studiu care trage un semnal de alarmă în legătură cu amenințările legate de cea de-a șasea extincție în masă de pe Terra. Criza biodiversității "este la fel

de gravă ca schimbările climatice", dar nu la fel de cunoscută de publicul general, a declarat Gerardo Ceballos, profesor la Universitatea Națională Autonomă din Mexic, coautor al acestui studiu publicat în revista americană Proceedings of the National Academy of Sciences (PNAS).

Din aproximativ 5.400 de genuri (conținând 34.600 de specii), oamenii de știință au ajuns la concluzia că 73 dintre ele au dispărut de pe Terra în ultimii 500 de ani - majoritatea în ultimele două secole. Sunt vizate în primul rând păsările, urmate de mamifere, amfibieni și reptile. Printre cauzele acestor extincții se numără activitățile umane, care distrug habitate na-

turale pentru a face loc culturilor agricole, infrastructurilor și altor nevoi, dar și supraexploatarea (pescuit excesiv, vânătoare, trafic cu animale).

Un alt studiu îngrijorător a fost publicat în luna mai 2023. Cercetarea, realizată de cadre didactice ale Universității Queen din Belfast, a evidențiat faptul că aproape jumătate dintre speciile de animale de pe suprafața terestră suferă în prezent un declin al populației lor. Semnatarii studiului au concluzionat că descoperirile reprezintă "o alertă drastică", în condițiile în care pierderea globală a biodiversității cauzate de industrializare este mult mai alarmantă decât se credea până acum.

(continuare pe pagina 8.)

(continuare de pe pagina 7.)

Amploarea speciilor pe cale de dispariție a fost în mod tradițional măsurată de Uniunea Internațională pentru Conservarea Naturii (IUCN), care a constatat că 28% din viața pe Pământ este în prezent amenințată cu dispariția. Cu toate acestea, noua cercetare a folosit o analiză la scară globală a unei măsurători diferite a riscului de extincție, și anume "tendențele populațiilor".

Pierderea biodiversității globale este considerată una dintre cele mai grave provocări pentru umanitate în următoarele decenii, care afectează funcționarea ecosistemelor, producția de alimente, răspândirea bolilor și stabilitatea economiei globale.

Concluzii asemănătoare se desprind și din Raportul "Planeta Vie 2022", publicat de WWF în luna martie a acestui an. Aproape 70% din populațiile de mamifere, pești, amfibieni, reptile sau păsări au dispărut într-un ritm alarmant, în ultimele cinci decenii, reiese din documentul publicat de WWF, cu ocazia Zilei mondiale a vieții sălbatice, marcată în fiecare an pe data de 3 martie.

Inițiativa de a înființa Ziua internațională a animalelor i-a aparținut scriitorului și publicistului german Heinrich Zimmermann, un apărător înfocat al drepturilor animalelor, editor al revistei "Mensch und Hund" ("Om și câine"). Prima ediție a Zilei internaționale a animalelor a constat în organizarea de expoziții și discursuri găzduite de Palatul Sportului din Berlin, la 24 martie 1925, potrivit www.worldanimalday.org.uk. Evenimentul, care a strâns peste 5.000 de participanți, fusese programat la 4 octombrie, însă organizatorii

nu au găsit disponibil pentru acea dată un loc suficient de încăpător.

Situația a continuat până în 1929, când, în premieră, ziua dedicată animalelor a fost marcată la 4 octombrie. În scurt timp, ideea lui Zimmermann a început să aibă ecouri și în afara granițelor Germaniei, în special în Austria, Elveția și Cehoslovacia.

Totuși, 4 octombrie a devenit în mod oficial zi mondială dedicată animalelor de abia în luna mai 1931, atunci când, inițiativa publicistului german a fost adoptată cu prilejul Congresului internațional pentru protecția animalelor, desfășurat la Florența.

Data de 4 octombrie reprezintă și sărbătoarea sfântului Francisc de Assisi, fondator al ordinului Franciscan și protectorul ceresc al mediului și al animalelor, conform <http://www.ercis.ro/>. Potrivit legendei, sfântul avea puterea de a învăța și dojea animalele, reușind chiar să îmblânzească un lup doar cu vorba bună, notează sursa citată.

În 2004, Parlamentul României a adoptat Legea nr. 205, modificată prin Legea nr. 9/2008 și prin Legea nr. 171/2017, act legislativ care reglementează măsurile necesare pentru asigurarea condițiilor de viață și bunăstare ale animalelor cu sau fără deținător. La alineatul (2) al articolului 17, se interzice folosirea animalelor aparținând subincrigăturii vertebrate indiferent de gradul de îmblânzire, născute în captivitate sau capturate din natură, în spectacole de circ, circuri ambulante, caravane și trupe de artiști ambulanti, precum și în orice alte tipuri de spectacole similare.

Sursa: <https://www.agerpres.ro/documentare/2023/10/04/4-octombrie-ziua-internationala-a-animalelor--1179986>

INFORMAȚII DE STARE CIVILĂ

CĂSĂTORII

Nagy Iosif și Bajko Rebeka
14.10.2023

DECESE

Fejer Mihail
14.06.1944-29.10.2023

Markos Francisc
01.09.1940-27.10.2023

Csibi Valléria
04.09.1944-20.10.2023

Kozma Margareta
06.05.1948-08.10.2023

ȘAH CU VODĂ COSTEL

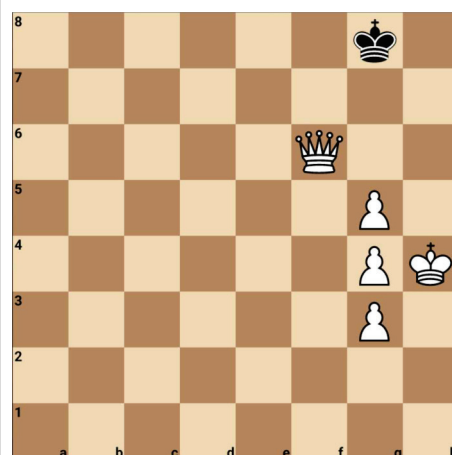

Diagrama din luna septembrie

Vă prezentăm rezolvarea diagramei de șah din ziarul local Izvoarele din luna septembrie 2023.

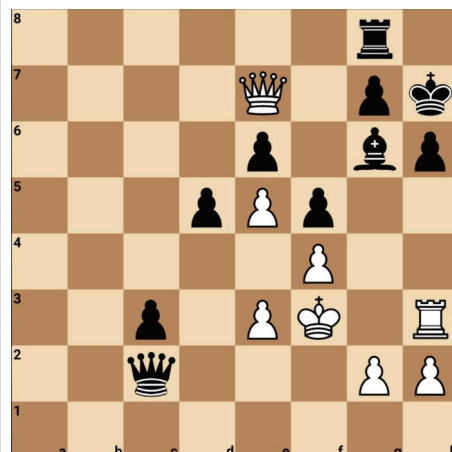
1Rh3-Rh7
2Df8-Rg6
3Dg8#

Rezolvare: Vodă Costel

Vă prezentăm o nouă diagramă de șah și pasionații de șah sunt rugați să ne dea soluțiile pentru rezolvarea problemei (la Centrul Național de Informare și Promovare Turistică din Borsec sau prin email la adresa: turism.borsec@gmail.com).

*Turn=T / Cal=C / Nebun=N / Damă=D Rege=R

Pionii nu se însemnează doar câmpul unde mută!!!

Albul la mutare. Mat în 4 mutări!

COLECTAREA SELECTIVĂ A DEȘEURILOR
DIN POARTĂ

Luni 20 noiembrie 2023
Luni 18 decembrie 2023

CENTRUL NAȚIONAL DE INFORMARE
ȘI PROMOVARE TURISTICĂ

Borsec - Borszék str. Carpați, 86/A, Jud. Harghita
Telefon/Fax: +40 266 337 522, Mobil: +40 722 676 635
e-mail: turism.borsec@gmail.com, web: www.statuineborsec.ro
f - CNIPT BORSEC INFO

PRIMĂRIA ORAȘULUI BORSEC

ISSN 2601 - 1018

Redactori: Nicolae Ciupudean, Daniela Hângan, Vodă Costel, Rédei Botond, Fazakas Emese, Farkas Aladár, Bordanciu Dănuț, Julianna Bordanciu, Szócs Noémi

Tehnoredactare: sc artmobil - group srl

Tipografia: F&F INTERNATIONAL - Gheorgheni